

Skupnost
občin
Slovenije

20let

Partizanska 1, 2000 Maribor tel. 02 234 15 00 faks: 02 234 15 03
www.skupnostobcin.si info(at)skupnostobcin.si

POVPRAŠEVANJE:
Civilna zaščita in požarna varnost

VPRAŠANJE OBČINE ČLANICE:

»Prosimo vas za posredovanje podatkov v zvezi s civilno zaščito in požarno varnostjo v Sloveniji. Zanima nas predvsem kako sta ti dve veji organizirani po posameznih občinah v Sloveniji (ali so gasilci, strokovci za civilno zaščito zaposleni v občinskih upravah ali so zaposleni v državnih javnih zavodih ali morda v zvezah društev).«

ODGOVORI OBČIN in KOMISIJE ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE:

HRPELJE:

Razumem dilemo občine članice, vsaka občina ima to glede na specifiko urejeno na svoj način.

Na vaše vprašanje lahko odgovorimo le, če si postavimo posamezna vprašanja: Kaj je Civilna zaščita? Kaj je strokovna služba za zaščito in reševanje? Kaj so gasilci? Kakšne je njihov status Kaj je poveljnik Civilne zaščite občine? Kaj so državni javni zavodi in kaj zveze društev (gasilskih)?

Kar se da na kratko in razumljivo bom skušal odgovoriti v pomoč.

1. Kaj je Civilna zaščita?

Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami določa, da je Civilna zaščita namensko organiziran del sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. CZ obsega organe vodenja, enote in službe za zaščito, reševanje in pomoč, zaščitno in reševalno opremo ter objekte in naprave za zaščito, reševanje in pomoč (ZVNDN, 3. člen). Doktrina zaščite, reševanja in pomoči vrednoti CZ kot namensko organiziran del sistema zaščite in reševanja, ki obsega organe vodenja, enote in službe za zaščito, reševanje in pomoč, zaščitna sredstva, reševalno opremo, objekte, naprave in druga sredstva za zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah ter v izrednem in vojnem stanju (Doktrina, 2002, str. 51). Doktrina postavlja CZ v ožji okvir sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, to je v sistem zaščite in reševanja. Iz Doktrine lahko s pomenom izraza "dolžnostne sile" razberemo položaj CZ v sistemu zaščite in reševanja. Dolžnostne sile za zaščito, reševanje in pomoč so organi, enote in službe CZ, v katere se razporedijo državljani na podlagi z zakonom določene državljanske dolžnosti sodelovanja v CZ .

2. Kaj je strokovna služba za zaščito in reševanje? Kaj je poveljnik CZ?

Upravne naloge s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (sistema zaščite, reševanja in pomoči) **izvršuje občinska uprava**. Organizacija le-te je določena z odlokom o organizaciji in delovnem področju občinske uprave. Možna je rešitev skupne občinske uprave za področje ZiR če je tako opredeljeno v predpisu (odloku). Pomembno je vedeti, da OU vodi tudi upravne postopke na področju sistema ZiR. Praksa na Primorskem je, da je upravni delavec za zaščito in reševanje namestnik poveljnika CZ ali poveljnik CZ. Poveljnik CZ je izvršilni naslov-odgovorna oseba za izvajanje operativnih nalog in pristojnosti ZVNDN in druge področne zakonodaje, ki je zelo obsežna. Poveljnik v primeru nesreče vodi sile za zaščito in reševanje, ki jih sestavljajo sestavljajo enote za hitre intervencije, splošne reševalne enote in službe, posebne reševalne enote in službe, enote in službe Civilne zaščite ter druge sile za zaščito, reševanje in pomoč, zato ta vloga ni povsem primerna da se združuje. Poveljnik CZ je po svojem statusu funkcionar!

3. Kaj so gasilci? Kakšne je njihov status? Kaj so državni javni zavodi in kaj zveze društev (gasilskih)?

Gasilci nastopajo v sistemu v okviru poklicnih in prostovoljnih enot. Skladno s pogodbo med občino in gasilsko organizacijo se jim določi njihove obveznosti in pravice. Gasilske enote se nadalje združujejo na občinskem, regijskem in državnem nivoju. Ustanovitelj (so ustanovitelj) poklicnih enot je navadno občina. Ne zdi se mi smiselno, da bi te organizacije samostojno opravljale upravne naloge iz pristojnosti občine. Gasilci namreč le del sistema, sicer najpomembnejši del, ne pa predstavljajo celote sistema ZiR.

Povzetek: Civilna zaščita je zakonska obveza občine in mora biti organizirana v okviru občine. S tem je omogočeno funkcioniranje, financiranje in nadzor. Za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami v občini je odgovoren župan! Poveljnik CZ je lahko iz druge organizacije.

KAMNIK:

V naši občini je sledeče:

OBČINA IMA OKOLI 29.000 prebivalcev

CIVILNA ZAŠČITA:

-Občinski štab CZ:

- o Poveljnik CZ
- o Namestnica poveljnika CZ je hkrati tudi strokovna sodelavka za zaščito in reševanje zaposlena na občini v Uradu župana
- o Sedež strokovne sodelavke za zaščito in reševanje imamo urejen na sedežu osrednje GE , KJER JE TUDI SEDEŽ ŠTABA CZ

GASILSKA ZVEZA:

-Ima redno zaposleno tajnico na GZ Kamnik

- Javna gasilska služba je od leta 2006 organizirana v skladu z določili 11. člena zakona o gasilstvu
- z vsemi GE ima občina podpisane tripartitne pogodbe
- financiranje GE je urejeno po dvanajstinah (sredstva mesečno na TTRR društev nakazuje občina, sredstva požarne takse tudi direktno na TRR društev nakazuje občina, društva izdelajo plan in poročila o porabi sredstev , vse zadeva, lane v zvezi s financiranje ureja strok. sod. Za zaščito in reševanje;
- GZ izdelava plan za redno delovanje zveze in prejema sredstva za svoje delovanje in za skupne naloge (delovanje mladine, članic in veteranov, tekmovanja)
- GE prejmejo mesečno sredstva za redno delovanje direktno na svoje TRR društev
- nabava gasilskih vozil poteka preko občine (občina izvede javni razpis za GE, ki je po potrjenem planu na vrsti za nabavo)

KOBARID:

Glede na vaše povpraševanje imamo organiziranost CZ urejeno pogodbeno preko Gasilske zveze, ki opravlja svetovanje in tekoče zadeve za civilno zaščito, civilno obrambo in požarno varnost.

Občinski štab civilne zaščite in ostale strukture (poverjeniki...)so samostojno organizirane pri CZ.

KOČEVJE:

V občini Kočevje je sistem Zaščite in reševanja organiziran tako, da je strokovni delavec za zaščito in reševanje oziroma v našem primeru višji referent za CZ zaposlen na občinski upravi, tajnik gasilske zveze pa na Gasilski zvezi Kočevje.

Referent za CZ skrbi za delovanje enot in štaba civilne zaščite, društev vključenih v sistem ZiR ter za delovanje GZ ter za vso dokumentacijo potrebno za delovanje sistema ZiR občine, tajnik GZ pa skrbi za delovanje gasilskih društev in enot ter usklajuje delo gasilskih društev. Skupaj tvorita celoto, ki skrbi za nemoteno delovanje sistema za zaščito in reševanje v Občini Kočevje.

KOPER:

Pri nas dve osebi v občinski upravi delata na področju zaščite in reševanja (pokrivata torej 50.000 prebivalcev). Poveljnik CZ je direktor gasilske brigade, njegov namestnik je eden od prej dveh zaposlenih v občinski upravi. Gasilska brigada je občinski javni zavod ter poleg njih imamo pogodbe s PGDji.

LOGATEC:

Čutim se dolžnega odgovoriti kot predsednik Komisija za zaščito in reševanje pri SOSu, in sicer:

Občine imajo to vprašanje različno rešeno, povečini so se odločale glede na stanje v občini oz. drugače rečeno: dokler se nič ni zgodilo ali ni direktor uprave ugotovil, da je dela preveč za obstoječi kader, je delo potekalo stihijsko znotraj kakšne druge službe, ponavadi v okviru oddelka ali urada za splošne zadeve ali v kabinetu župana, kamor je še najbolj posrečena

opcija, saj je to področje neposredno v odgovornosti župana. Ko so na občini ugotovili, da ne "folgajo" več z čedalje večjimi administrativnimi pritiski zunanjih akterjev (Uprave RS za zaščito in reševanje, uprav za obrambo, gasilcev in drugih obstoječih enot za zaščito in reševanje ter cele množice subjektov, ki potrebujejo sogovornika na občini s tega področja...in da je ta še strokovno podkovan (?!)), so se odločili zaposliti nekoga, ki bo kos vsem nalogam.

Odkvisno je spet od velikosti občine in parametrov, ki določajo ogroženost za naravne in druge nesreče. Od tega je odkvisno ali bo nekdo polno ali samo za skrajšan delovni čas zaposlen ali pa delal za občino strokovne naloge s tega področja. Ni čudno, da je na ravni prejšnjega MJU v katalogu delovnih mest tudi opredeljeno posebno delovno mesto javnega uslužbenca za področje ZIR, Civilne zaščite in gasilstva (primer tudi pripenjam v prilogi). Obstajajo, pa različne opcije, vendar edino dve bodo lahko delale strokovno in neodvisno od določenih interesnih skupin. Še ena opcija je "out-sourcing", t.j. z zunanjo svetovalno službo ali zasebnikom, ki ima dovolj znanja, izkušnje in potrebne reference...teh nas je na žalost malo. Da bi kdo delal preko gasilske organizacije, gasilske zveze ali poklicne enote je zelo vprašljivo, saj lahko pride do konflikta interesov in tudi do čudnih odnosov znotraj pravne osebe, ki ima človeka zaposlenega, ki je podrejen predstojniku te pravne osebe, po drugi strani, pa naj bi celo nadziral delovanje te iste pravne osebe. Implikacije tu so lahko strašansko komplicirane, če pride do težav.

Iz izkušenj oz. na podlagi poznanstev kolegov iz raznih občin širom po Sloveniji so dejstva približno taka:

- mestne občine: imajo svojo službo, ki ima s tem področjem dela ne le za eno ampak celo za več oseb za polni delovni čas
- občine do 20.000 prebivalcev, ki imajo pomembno urbano, industrijsko ali trgovsko središče imajo strokovno službo v obliki bodisi samostojnega sodelavca ali zaposlenega samo za to področje za polni delovni čas (še najbolje se obnese v kabinetu župana, ampak tudi v okviru Splošnega sektorja je dopustno), so pa tudi izjeme ko strokovni delavci na ZiR področju pokrivajo tudi druga zahtevna področja, kar se kaže v zmanjšani pokritosti in odzivnosti stroke na vse zunanje inpute
- občine pod 10.000 prebivalcev imajo praviloma nekoga, ki ima poleg drugega dela še naloženo zaščito in reševanje in je delavec ob določeni intervalni aktivnosti na drugem področju popolnoma odsoten na področju zaščite in reševanja in je to področje ta čas prepuščeno stihiji oz. se dela "kampanjsko", kar ne učinkuje dobro da kontinuiteto in razvoj področja
- manjše mikroobčine (pod 5.000 prebivalcev): sploh nimajo teh sodelavcev, poslužujejo se zunanjih strokovnih služb (ki jih v Sloveniji specializiranih za občinsko civilno zaščito je mogoče na prste ene roke) ali prosijo gasilske zveze, da jim pokrivajo to področje in si pomagajo mogoče z delno zaposlitvijo ali kaj podobnega (vendar kot že povedano to ni "zdravo", saj je jasen konflikt interesov in ko se bo šlo za gasilce bo ta človek vedno prej gledal iz zornega kota organizaciji, ki ji pripada in ne iz višjega nivoja...v teh kriznih časih, ko se krči na vseh področjih je to pomembna zadeva).

Če povzamem: če gre za manjšo občino, ki nima možnosti ali potrebe po dodatnem zaposlovanju, predvsem pa nima visoke ogroženosti (vsekakor je to osnovni dokument in sploh analiza stanja okolja, ki prejudicira potrebo po zaposlitvi nekoga), je bolje, da se obrne na zunanje neodvisne strokovnjake, ki se izkažejo z referencami ali z izkušnjami. Definitivno

bo to bolj poceni kot nekoga zaposliti (strošek dela ni samo plača) (vsaj polovični strošek) razen, če se odloči da bo zaposlitev kombinirala iz več področij, pri čemur mora paziti, da ne gre za diametralno nasprotna področja. Zaščita in reševanje paše z okoljem, s splošnim sektorjem, v kabinetu župana, nikakor pa ne v finančnem sektorju, družbenih dejavnosti, pravni službi ali kaj podobnega...sicer to je stvar presoje direktorja in župana, vendar je potreben tehten premislek...ponavljam OSNOVA JE OCENA OGROŽENOSTI OBČINE.

MARIBOR:

Status poklicnih gasilcev ureja Zakon o gasilstvu, ki določa da so poklicni gasilci organizirani kot javni zavod ali režijski obrat (trenutno so v RS vsi organizirani kot javni zavod katerih ustanovitelj je lokalna skupnost) Gasilci so del obvezne lokalne javne službe. Torej ne morejo biti državni zavod. Predpisi tudi omogočajo, da imajo Prostovoljno gasilsko društvo poklicno jedro. če je ustrezno kategorizirana (IV in višja kategorija) Torej PGD lahko zaposli poklicnega gasilca če je PGD župan ustrezno kategoriziral po predpisanih oz. merilih in ima za to zagotovljena finančna sredstva..

Civilna zaščita je dolžnostna formacija reševalnih sil v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Ustanovitelj občinske enote je župan v skladu z merili iz uredbe o organizaciji sil....., razporeditev v Civilno zaščito opravi Uprava republike Slovenije za zaščito in reševanje na predlog ustanovitelja. Zakon omogoča tudi pogodbeno opravljanje nalog pripadnika CZ; vendar to ni in ne more biti poklicni gasilec. Zanj veljajo v prvem odstavku navedene norme.

Toliko na kratko. Zadevo urejajo 3 Zakoni in na njih temeljne uredbe z merili.

MARKOVCI:

V Občini Markovci ni v občinski upravi zaposlen noben gasilec in ravno tako ne v javnem zavodu. Imamo pa skupaj 5 občin (MARKOVCI, HAJDINA, MO PTUJ, ZAVRČ IN CIRKULANE) zaposlenega strokovnega sodelavca za to področje na gasilski zvezi.

MURSKA SOBOTA:

Mestna občina Murska Sobota ima strokovnega delavca za ZiR zaposlenega v Mestni upravi Mestne občine Murska Sobota. Poleg tega je še zaposlen skladiščnik za ZiR. Gasilci si pomagajo z delavci mestne uprave . Hkrati pa imajo tajnika gasilske zveze ki dela eno tretino delovnega časa in je za ta čas zaposlen pri GZ MO MS.

PUCONCI:

V občini Puconci delujejo gasilci na prostovoljni bazi (imamo 23 prostovoljnih gasilskih društev povezanih v Gasilsko zvezo Puconci), tudi štab CZ deluje prostovoljno. V občinski upravi sem zaposlena kot "strokovna sodelavka V za zaščito in reševanje", vendar poleg nalog s tega področja opravljam tudi razna druga dela, ne le specifična za zaščito in reševanje. Poleg tega opravljam tudi tajniška dela gasilske zveze.

RAVNE NA KOROŠKEM:

Požarno varnost (gasilci) in Civilno zaščito, ki spadajo v sistem zaščite in reševanja imamo organizirano skladno z Zakoni.

Na Koroškem na področju požarnega varstva ni posebej zaposlenih gasilcev, razen v Poklicni gasilski enoti na Ravnah na Koroškem (12).

Gasilci so organizirani v gasilske zveze, vse na prostovoljni bazi.

Če je oseba, ki je zaposlena na občini na področju zaščite in reševanja še član prostovoljne gasilske organizacije, je to z vidika medsebojnega sodelovanja lahko pozitivno.

Tudi pripadniki, ki so razporejeni v enote CZ na občini, to delo opravljajo v celoti prostovoljno.

Seveda je po Sloveniji to organizirano različno in tam kjer je bil interes tudi drugače z zaposlitvami.

Na splošno pa so v vrstah prostovoljnih gasilcev osebe različnih poklicev in tako zaposleni v različnih poklicih in podjetji, nekateri tudi v javnih službah, kar pa ni pravilo.

Več podatkov na strani : www.sos112.si in www.gasilec.net

SEVNICA:

Primeri organiziranja področja CZ so po občinah različni. V naši občini je strokovni sodelavec za področje CZ zaposlen na občinski upravi. GZ Sevnica pa ima z Občino Sevnica podpisano tripartitno pogodbo o izvajanju javne gasilske službe za področje naše občine med občino, prostovoljnimi gasilskimi društvi ter Gasilko zvezo. Odgovorna oseba s strani gasilcev je poveljnik GZ Sevnica, ki po posebni pogodbi pokriva tudi področje načrtovanja za primere naravnih in drugih nesreč na osnovi sprejete ocene ogroženosti za Občino Sevnica.

TREBNJE:

Pri nas se tem področjem trenutno ukvarja sodelavec v splošni službi, ki pokriva to področje.

VELENJE:

Gasilce naše občine pokriva Gasilska zveza šaleške doline, ki pokriva še gasilce iz občin Šoštanj in Šmartno ob paki. Vse tri občine v razmerju pokrivajo stroške delovanja zveze, prav tako osebni dohodek tam zaposlene strokovne delavke, ki je trenutno tudi predsednica zveze. (delavka je zaposlena na GZ)

Naša občina tudi v celoti krije osebne dohodke 12 poklicnih gasilcev zaposlenih v poklicnem jedru pri PGD Velenje.

Na občini sta za področje civilne zaščite odgovorna dva zaposlena, od katerih je eden celo prostovoljni gasilec.

ŽALEC:

Posredujem vam informacije glede naše občine – Občine Žalec:

Organiziranost gasilcev – Civilne zaščite je v naši občini naslednja: V naši občini imamo ca 20.000 prebivalcev, organiziranih je 15 prostovoljnih gasilskih društev in ena gasilska zveza, ki povezuje gasilce naše občine še gasilce štirih drugih občin.

Na Gasilski zvezi Žalec, ki je na drugi lokaciji kot delavci občine je zaposlena ena strokovna sodelavka in jo financirajo vse občine (skupaj 5 občin) po dogovorjenih deležih. Sredstva za zaposleno sodelavko se nakažejo 2x letno. Strokovna sodelavka skrbi za vse kar se tiče izobraževanj, tekmovanj, prireditev na ravni Gasilske zveze.

Za področje Civilne zaščite in civilne obrambe pa sem zaposlena jaz (na občini Žalec) – torej ena oseba, s tem da pokrivam še področje vodovoda in kanalizacije v naši občini, kjer sem kot vmesni člen med Javnim komunalnim podjetjem Žalec in občino.

Vsa sredstva, ki jih nakazujemo gasilskim društvom – na osnovi njihovih vlog, se obravnavajo na sejah Gasilskega poveljstva, kjer napišemo zapisnike, na osnovi sklepov sej pa nato pripravim pogodbe za nakazila (za vsako društvo posebej) – pa tudi če se gre samo za 10 EUR.

ŽIROVNICA:

V Občini Žirovnica strokovne naloge na področju zaščite in reševanja sodijo v obseg nalog direktorja občinske uprave. Za izdelave načrtov ZIR in drugih obsežnejših zadev najamemo zunanega izvajalca.

S spoštovanjem,

Jasmina Vidmar,
Generalna sekretarka